

Riigikogu kultuurikomisjon
kultuurikomisjon@riigikogu.ee

17.12.2025

nr 1-12/1198-4

**Eesti Rahvusringhäälingu seaduse kehtetuks
tunnistamise seaduse eelnõu (758 SE)**

Vabariigi Valitsus arutas 11.12.2025. a istungil Riigikogu Eesti Konservatiivse Rahvaerakonna fraktsiooni 12.11.2025. a algatatud Eesti Rahvusringhäälingu seaduse kehtetuks tunnistamise seaduse eelnõu (758 SE). Vabariigi Valitsus otsustas eelnõu mitte toetada.

Eesti Konservatiivse Rahvaerakonna fraktsiooni algatatud eelnõu on vastuolus Eesti Vabariigi põhiseaduse, rahvusvaheliste kohustuste ning avaliku huvi põhimõtetega. Eesti Rahvusringhäälingu likvideerimine kahjustaks Eesti kultuuriruumi, demokraatlikku infovälja ja riigi kohustust tagada kodanikele usaldusväärne teave.

Eesti Rahvusringhäälingu seadus on ainus õiguslik alus Eesti Rahvusringhäälingu kui avalik-õigusliku juriidilise isiku eksisteerimiseks. Selle kehtetuks tunnistamine tähendab Eesti Rahvusringhäälingu likvideerimist. Eesti Rahvusringhäälingu likvideerimine ei ole pelgalt organisatsiooniline muudatus, vaid riigi kohustuste lõpetamine avaliku teenuse osas, mis on põhiseaduslikult kaitstud.

Eesti Vabariigi põhiseaduse § 44 sätestab igaühe õiguse saada üldiseks kasutamiseks levitatavat teavet. Eesti Rahvusringhääling on riigi poolt loodud mehhanism selle õiguse tagamiseks. Eesti Vabariigi põhiseaduse § 45 tagab sõnavabaduse ja meediapluralismi. Eesti Rahvusringhäälingu likvideerimine vähendab meediapluralismi, kuna eraõiguslik turg ei taga tasakaalustatud ja sõltumatut sisu, eriti väikese keele- ja kultuuriruumi tingimustes. Eesti Vabariigi põhiseadusest tuleneb ka kohustus tagada eesti rahvuse, keele ja kultuuri säilimine. Eesti Rahvusringhääling on peamine platvorm eesti keele ja kultuuri edastamiseks, sh vähemuskeelte ja kultuuripärandi kajastamiseks.

Eesti on Euroopa Liidu kui ka Euroopa Nõukogu liikmesriik. Avalik-õiguslik meedia on Euroopa demokraatia keskne institutsioon, mis tagab usaldusväärse teabe, toetab pluralismi ja aitab tõrjuda desinformatsiooni. Euroopa Nõukogu ja Euroopa Liit rõhutavad, et avalik-õiguslik meedia peab olema sõltumatu, selge mandaadiga ning stabiilselt rahastatud. Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2024/1083, millega luuakse siseturul meediateenuste ühine raamistik ja muudetakse direktiivi 2010/13/EL ja Euroopa Nõukogu standardid eeldavad avalik-õigusliku teenuse kaitsmist ja tugevdamist. Eesti Rahvusringhäälingu likvideerimine oleks vastuolus Euroopa õigusliku ja poliitilise raamistikuga.

Eesti Rahvusringhääling täidab olulist rolli ohuteavituste edastamisel ja usaldusväärse info pakkumisel kriisiolukordades. Eelnõu näeb ette Vikerraadio jätkamist ohuteavituste kanalina, kuid see ei kata audiovisuaalse meedia vajadust ega digitaalse infovälja terviklikkust.

Eesti Rahvusringhäälingul lasub eriline roll ka erivajadustega inimeste ligipääsuteenuste (subtiitrid, viipekeel, audiokirjeldus) ja keelelise ning kultuurilise mitmekesisuse tagamisel. Nende kohustuste täielik delegerimine turuloogikale on riskantne, sest need eeldavad järjepidevust, universaalset kättesaadavust ja sõltumatust. Eraturul puudub kohustus ja sageli ka majanduslik motivatsioon pakkuda vähemuskeelset, erivajadustega inimestele kohandatud või kultuurilist sisu, mille tootmine on kulukas ja väikese vaatajaskonnaga. Samuti ei saa riik tagada, et erakanalid hoiavad kriisiolukordades ühtlast ja sõltumatut infovoogu. See muudaks ühiskonna haavatavamaks ning võiks jätta osa elanikkonnast vajalikust teabest ilma.

Vastupidiselt eelnõus toodud kavale Eesti Rahvusringhäälingu seadus kehtetuks tunnistada näeb Vabariigi Valitsuse tegevusprogramm ette Eesti Rahvusringhäälingu seaduse uuendamise. Tegevusprogrammi järgi on eesmärk hoida ja kaasajastada sõltumatut, tugevat ja kaasaegset avalik-õiguslikku ringhäälingut. Kultuuriministeerium plaanib vastavad muudatused lähiajal Vabariigi Valitsusele esitada. Lisaks seaduse kaasajastamisele sisaldavad kavandatud muudatused ka Eesti Rahvusringhäälingu sõltumatuse tugevdamisele suunatud lahendusi.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Heidy Purga
minister

Kadri Kilvet 628 2224, kadri.kilvet@kul.ee
Andres Jõesaar 628 2338, andres.joesaar@kul.ee